

4. Ридингс Б. Университет в руинах / Б. Ридингс; [пер. с англ. А. М. Корбуца]. – М.: Изд. дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 304 с.

5. Appadurai A. Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization / Appadurai A. – Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996. – 229 p.

6. Carnoy M. Globalization and educational reform: what planners need to know / M. Carnoy. – Paris: Unesco, 1999. – 99 p.

7. Cloete N., Maassen P., Fehnel R. and other. Transformation in High Education: Global Pressures and Local Realities / N. Cloete, P. Maassen, R. Fehnel, T. Moja, T. Gibbon, H. Perold. – Dordrecht: Springer, 2006. – 322 p.

8. Grant C. Portera A. Intercultural and Multicultural Education Enhancing Global Interconnectedness / C. Grant A. Portera. – NY, 2011. – 351 p.

9. Higher Education and Regions: Globally Competitive, Locally Engaged / OECD Study. – OECD Publications, Paris, 2006. – 242 p.

10. Marginson S. and Van der Wende M. Globalisation and higher education / S. Marginson and M. Van der Wende. – G.: OECD Press, 2006. – 74 p.

11. Robertson Roland. Globalization: Social Theory and Global Culture (Theory, Culture & Society Series) / Roland Robertson // SAGE Publications, 1992. Printed in Great Britain by The Cromwell Press Ltd, Broughton Gifford, Melksham, Wiltshire, – 310 p.

References

1. Bauman Z. Globalizacija. Posledstviya dlja cheloveka i obshchestva / Z. Bauman; [Per. s angl. Korobochkina M.]. – M.: Izdatel'stvo «Ves' Mir», 2004. – 188 s.

2. Bek U. Chto takoe globalizacija? Oshibki globalizma – otvety na globalizaciju / U. Bek; [Per. s nem. A. Grigor'eva i V. Sedel'nika]. – M.: «Progress-Tradacija», 2001. – 303 s.

3. Kremen' V. G. Osvita i nauka v Ukraini – innovacijni aspekti. Strategija. Realizacija. Rezul'tati. – K.: Gramota, 2005. – 448 s.

4. Ridings B. Universitet v ruinah / B. Ridings; [per. s angl. A. M. Korbuta]. – M.: Izd. dom Gos. un-ta – Vyshej shkoly jekonomiki, 2010. – 304 s.

5. Appadurai A. Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization / Appadurai A. – Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996. – 229 p.

6. Carnoy M. Globalization and educational reform: what planners need to know / M. Carnoy. – Paris: Unesco, 1999. – 99 p.

7. Cloete N., Maassen P., Fehnel R. and other. Transformation in High Education: Global Pressures and Local Realities / N. Cloete, P. Maassen, R. Fehnel, T. Moja, T. Gibbon, H. Perold. – Dordrecht: Springer, 2006. – 322 p.

8. Grant C. Portera A. Intercultural and Multicultural Education Enhancing Global Interconnectedness / C. Grant A. Portera. – NY, 2011. – 351 p.

9. Higher Education and Regions: Globally Competitive, Locally Engaged / OECD Study. – OECD Publications, Paris, 2006. – 242 p.

10. Marginson S. and Van der Wende M. Globalisation and higher education / S. Marginson and M. Van der Wende. – G.: OECD Press, 2006. – 74 p.

11. Robertson Roland. Globalization: Social Theory and Global Culture (Theory, Culture & Society Series) / Roland Robertson // SAGE Publications, 1992. Printed in Great Britain by The Cromwell Press Ltd, Broughton Gifford, Melksham, Wiltshire, – 310 p.

Terapschyy S. O., PhD, associate professor, National Pedagogical University M. P. Drahomanov (Kyiv, Ukraine), som_org@ukr.net

Education and communication of cultures in the context of educational landscape changes

The article is devoted to scientific analysis of the role of modern education in the task of positive cultural exchange. Methodological basis of research is defined approach that is based on the principles of objectivity and integrity. In particular, the paper used, the method of historicism and hermeneutics; dialectical method; method of system analysis; comparative method.

In terms of increased migration and growth of communications technology problem correctly coexistence of individuals with different identities within a local area or space communication. Based on the research of leading scientists, the author reveals the modern multicultural mission of higher education, which is dictated by the demands of globalization and information economy. Accordingly, the article describes possible ways to adapt national education system to the field of cultural reality of the XXI century.

Keywords: multiculturalism, globalization, interculturalism, educational environment, cultural exchange, educational landscape.

Терещиць С. А., кандидат філософських наук, доцент, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна), som_org@ukr.net

Образование и связь культур в контексте глобализационных изменений образовательного ландшафта

Представлен научный анализ роли современного образования в задании положительного культурного обмена. Методологическая база исследования определяется подходом, который опирается на принципы объективности и целостности. В частности, в работе применены: метод историзма и герменевтики; диалектический метод; метод системного анализа; сравнительный метод.

В условиях роста миграции и развития технологий коммуникации возникает проблема корректного сосуществования личностей с разной идентичностью в пределах одной локальной территории или пространства общения. Основываясь на исследованиях ведущих мировых ученых, автор раскрывает мультикультурную миссию современного высшего образования, которая продиктована требованиями глобализации и информационной экономики. Исходя из этого, статья описывает возможные способы адаптации национальных педагогических систем в поликультурной реальности XXI века.

Ключевые слова: мультикультурализм, глобализация, интеркультурализм, образовательное пространство, культурный обмен, образовательный ландшафт.

* * *

УДК 130.2

Бурлука О. В., кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології, Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого (Україна, Харків), lena.burluka@mail.ru

САМООСВІТА ОСОБИСТОСТІ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Висвітлюються процеси самоосвіти особистості, які стали основою переосмислення місця і ролі людини в суспільстві, переоцінки її інтелектуального, емоційного, творчого потенціалу. Сучасне суспільство, прогресуючи, ускладнюється, підвищує свої вимоги до відповідності людини суті і змісту культури, орієнтує систему освіти на освітню активність особистості. Освітня практика не в змозі цілком задовольнити запити сучасної людини в знаннях. Самоосвіта особистості, яка є не лише підготовкою людини до певної сфери, галузі праці і конкретної роботи, але і умовою підйому її загальної культури здатна створити умови щодо формування особистості, готової діяти в непередбачуваних умовах, що прагне постійного самодосконалення, самоствердження і реалізації своїх можливостей. Саме тому, сьогодні самоосвіта – обов'язкова необхідність сучасного освітнього процесу.

Ключові слова: самоосвіта особистості, самоосвітня діяльність, самоосвітня активність, система освіти, сучасна культура, саморозвиток, самодосконалення.

Актуальність дослідження самоосвіти особистості обумовлена її новою соціальною роллю, сформованою під впливом соціально-економічних, соціально-політичних, соціальних чинників суспільного розвитку. Сучасному суспільству необхідно якісна освіта, що здатна забезпечити вимоги і споживача, і виробника матеріальних і духовних благ. Однак, існуюча система освіти має тенденцію невідповідності рівня фахівців, що випускаються вузами, динаміці розвитку суспільства. Тому часто виникає протиріччя між правом людини на освіту й системою освіти, що вибірково забезпечує такі права особистості. Подолати це протиріччя можливо за допомогою самоосвіти, яка стає не тільки інструментом, але й своєрідним капіталом, способом боротьби за ринок, рішення геополітичних проблем тощо. Ступінь економічного й технічного розвитку будь-якої країни пропорційні середньому рівню знань, умінь, навичок і кваліфікації активного населення. Люди з високою кваліфікацією краще пристосовані до можливих змін профілю роботи, менше уражені в результаті її втрати,

здатні обновляти й підвищувати рівень своїх знань і вмінь. Це кардинально змінює статус самоосвіти в суспільстві.

У різні епохи підкреслювалося значення самоосвіти, як для розвитку окремої людини, так і суспільства в цілому. В XVI – XIX століттях у роботах Дж. Беллєра, Я. Коменського, І. Песталоцци, Ж.–Ж. Руссо, В. Трєцендорфа і інших самоосвіті приділено певної уваги, хоча побіжно, не виділяючи її, як самостійну форму придбання знань. У кінці XIX – на початку XX століття бібліограф М. Рубакін та Н. Крупська у своїх роботах здійснили перші спроби концептуального бачення самоосвіти особистості, що підтримали А. Луначарський, В. Сухомлинський та ін. У XX столітті теоретичні розробки цієї проблеми продовжили бібліограф А. Айзенберг, педагоги А. Громцева, І. Рєдковець, Г. Серіков, соціологи В. Лозовой, Г. Зборовський, О. Шукліна. Наприкінці XX – на початку XXI століття, коли основою соціально–економічного розвитку стає виробництво інформації і знань, проблема самоосвіти стала найбільш актуальною і розробляється різними фахівцями (Є. Комаров, А. Кравченко, В. Лисий, Г. Наливайко, Н. Терещенко, В. Ядов і інші).

Не існує однозначного підходу до визначення самоосвіти. Деякі автори підкреслюють його пізнавальну сутність (А. Громцева, Н. Іванова, Л. Ковтун, І. Колбаско, І. Рєдковец, Н. Хміль та ін.), тісний зв'язок з самовихованням особистості (А. Ковалєв, А. Півнів, В. Лозовой, Би. Райський та ін.), її вдосконаленням на основі систематичної і цілеспрямованої діяльності, пов'язаної з соціальними умовами (А. Айзенберг, В. Бондарєвський та ін.). Самоосвітня діяльність розглядається у деяких дослідженнях як процес (А. Баранніков), як засіб пошуку і засвоєння соціального досвіду (Г. Серіков), як процес довершення самоосвітніх умінь щодо освоєння певних елементів соціального досвіду (Ю. Калугін). Аналіз наукової літератури, присвяченої дослідженню проблеми свідчить про те, що автори виділяють інтелектуальний і організаційний напрями, а також суттєву роль відводять психологічному підґрунтю самоосвітній активності особистості.

Однак, незважаючи на те, що проблему самоосвіти особистості досліджували багато науковців, все ж таки самоосвіта особистості як соціокультурне явище досліджено недостатньо. Тому автор ставить за мету розглянути як самоосвіта ініціює саморозвиток особистості, впливає на реалізацію її внутрішньої свободи і в цілому на самореалізацію, запобігає її саморуїнуванню і як в сучасному освітньому просторі відбувається взаємозв'язок освіти і самоосвіти.

Сучасна дидактика вважає самоосвіту вищим етапом освіти. Досягнення цього етапу є підтвердженням цінності освіти, а його відсутність зводить нанівець всі цінності освіти. Застосування інформаційних технологій в освіті надає можливість самостійного навчання з відкритим доступом до великих інформаційних ресурсів і наявність зворотного зв'язку. Використання Інтернету сприяє зміні авторитарного стилю навчання на демократичний, знайомить з різними точками зору на проблему. Рівень, інтенсивність, спрямованість і якість самоосвіти визначають різноманітні здібності, життєву програму, життєвий шлях, культуру життя і життєтворчості особистості.

Оскільки освоєння сукупності інформації, знань можливо лише в індивідуальній формі, на основі вільного

вибору, відповідно до інтересів особистості, тому в результаті самоосвіти змінюється внутрішній світ людини. С. Л. Рубінштейн помічає: «Изменяя наличную ситуацию, взрывая ее своими действиями, человек «выходит» за пределы самого себя. Это и есть становление и вместе с тем реализация его сущности» [6, с. 36]. Вченість, за Гегелем, є дійсністю людини – «індивідуальність образованием подготавливает себя к тому, что есть она в себе, и лишь благодаря этому она есть и обладает действительным наличным бытием; насколько она образована, настолько она действительна и располагает силой» [2, с. 263]. Тому борг людини перед собою – «поднять свое отдельное существо до своей всеобщей природы – образовать себя» [3, с. 61]. Самоосвіта – справа суто особиста, оскільки торкається питання складання індивідуальної історії, за яку відповідна сама людина. Результатом цього процесу є складання свого образу, і проживання своєї особистої історії через вчинок, також це особливий простір – культури особистості як сукупності сенсів, символів, особових вчинків.

Самоосвіта не тільки автономне явище, а складова інших видів діяльності. Вона є формою організації і реалізації процесу пізнання людини, його соціальною передумовою і умовою здійснення. Самоосвіта є способом самореалізації суб'єкта в пізнавально–освітній діяльності, коли розкриваються його екзистенціальні, антропологічні і соціальні характеристики. «Специфика человеческого способа существования, – помічає С. А. Рубінштейн, – заключается в мере соотношения самоопределения» [5, с. 35], – тобто знаходження свого місця і власної ролі в громадському і виробничому житті. Самоосвіта є також процесом конструювання, самоконструювання особистості, коли особистість осмислено, усвідомлено засвоює соціальну дійсність. Самоосвіта це – постійний процес становлення образу особистості, коли водночас актуалізуються процеси самопізнання, самоідентифікації, саморегуляції і одночасно – це і деякий результат, сформованість. Результатом самоосвіти є виникнення цілісної особистості, що проявляється в зміні системи стосунків із соціальним світом. Тобто самоосвіта є соціальною детермінантою процесу пізнання.

Самоосвіта, як засіб самоудосконалення особистості, має два напрями. Перший полягає в індивідуалізації загальнокультурного і професійного розвитку особистості і припускає умови для якнайповнішої реалізації здібностей індивіда, його творчого потенціалу. Другий напрям – це забезпечення професійно–посадової відповідності в умовах швидкої зміни технологічних процесів і відповідної перебудови систем виробничих стосунків.

Самоосвіта особистості, як правило, здійснюється за індивідуальною програмою, ініціюється, спрямовується, регулюється і контролюється самим суб'єктом. Однією з початкових форм самоосвіти в різних типах навчальних закладів, рівнів і форм освіти, є самостійна робота, що планується, організується і контролюється педагогами. Самостійна робота залишається однією з ефективних форм педагогічно керованого процесу засвоєння знань, але вона може сприйматися останніми як нав'язана зверху і тому внутрішньо неприйнятна.

Самоосвіта як засіб саморозвитку, самоудосконалення особистості має два аспекти. Перший – особистий, реалізується через самостійність людини у виборі тематики, часу і способу роботи. Найважливішою умовою

його реалізації є досвід самооцінки і самоконтролю, прогнозування результату і аналізу наявних способів його досягнення, які стимулюють виникнення зацікавленого відношення до діяльності і до самого себе як суб'єкта пізнавальної діяльності, і припускає якнайповнішу реалізацію здібностей індивіда, його творчого потенціалу. Другий аспект – соціально-економічний – стимулюється професійно-трудовою діяльністю людини, конкретною економічною ситуацією, під тиском несприятливих обставин, реалізується часто «всупереч», а не «завдяки» особливостям і характеру праці. Особистий і соціальний аспекти взаємозалежні в процесі самоосвіти, коли вільна реалізація особистості обумовлена соціально-економічним контекстом. Взаємодія між соціальним і особистим є процес, в якому самореалізація індивіда є джерелом розвитку соціуму, а соціум є умовою самоосвіти індивіда.

Специфіка соціальної регуляції самоосвіти призводить також і до рівневих відмінностей (за мірою активності, рівню свідомості, самоосвітньою активністю та характеру готовності до неї). Видові і рівневі характеристики самоосвіти визначені вже об'єктивним буттям діяльності соціального суб'єкта в суспільстві. Заданість конкретного виду діяльності соціальною структурою суспільства зумовлює характер самоосвіти. Тобто інституціональна регуляція самоосвіти викликається потребою, народженою в надрах соціального інституту, в певному типі соціального суб'єкта з набором функціональних характеристик. «Уровень и характер реализации самообразования как вида деятельности зависит от регуляции внеинституциональными и институциональными воздействиями. Соответственно, и механизмы этих социорегулятивных воздействий различны» [4, с. 27] – зауважує у своєму дослідженні Г. Е. Зборовский. Він обґрунтовує інституціональну дію на самоосвітню діяльність і помічає, що специфіка соціального інституту, з яким пов'язана, або у рамках якого здійснюється самоосвіта, накладає свій відбиток на її характер [4, с. 28]. Самоосвіта, за своїм характером обумовлена інституціональним розвитком суспільства, функціонує в його руслі, проте вже за визначенням, не є інституціональним видом діяльності, виходить за межі інституціональних стереотипів і зумовлює нові типи соціальної організації суспільства.

Якщо соціалізація виступає як характеристика інституціоналізації, то самоосвіта і об'єктивно виходить за межі інституціоналізації. «Выступая формой неинституционализированной деятельности, самообразование связано с инновационными процессами. Самообразование как объективная реальность определяет становление и видоизменение социальных групп, социальных институтов, социума в целом и служит фактором их развития» [4, с. 29], помічає Г. Е. Зборовский. Тобто, разом з пізнавальною діяльністю виступає і практично-преобразовательная, спрямована на зміну індивіда і навколишнього світу.

Самоосвіта особистості – явище неоднорідне, вона може бути самостійною автономною діяльністю, і фоновим супроводом інших видів діяльності. Ці види самоосвіти різняться за мотивацією і мірою усвідомленості мотивів дії і поведінки. Самоосвіта ідентифікується з широким спектром різних видів діяльності, таких як читання літератури, відвідування театру, малювання, слухання музики, навчальна діяльність, перегляд

телепередач, спілкування, робота, що поєднується з навчанням тощо. Самоосвіта, як фоновий, супутній вид пізнавально-комунікативної активності, лише в незначній мірі піддається саморефлексії і стратегічно майже ніколи не вибудовується суб'єктом раціонально. Формування політичної, правової, моральної, естетичної, інтелектуальної культури, складання власної позиції за різними питаннями громадського життя вимагають від людини постійного поповнення і оновлення знань. Йдеться не про просте накопичення знань з мистецтва, естетики, етики, релігії, філософії, правознавству і іншим наукам, а за допомогою самоосвіти – найглибшого і найміцнішого оволодіння ними, їх систематизації для проникнення у сутність громадських явищ і процесів.

Самоосвіту особистості можна визначити як систему і процес придбання необхідних знань, навичок, умінь шляхом самостійних занять і що вимагає певної організації. Оскільки самоосвіта якимсь чином організована, то в зв'язку з цим вона стає деякою навчальною системою. Самоосвіта розглядається як процес, в якому провідне місце займають мотивація і використовувані технології отримання знань, навичок і умінь, тому його організація, по суті, забезпечують рівень знань, навичок, умінь. Тобто результативність самоосвіти безпосередньо залежить від її організації.

Організація самоосвіти може бути повністю самостійна і комбінована. Самостійна організація вимагає від людини відповідних навичок і умінь. Тому при позитивній мотивації потрібне освоєння організаційних основ самоосвіти, відповідних джерел отримання знань тощо. Для комбінованої організації самоосвіти, характерне поєднання самостійної роботи і використання тих або інших організаційних форм. Наприклад, на підприємстві створюються спеціальні курси, проводяться тематичні семінари і консультації. Якщо цього немає, то працівник може брати участь в роботі якоїсь ради, наукового суспільства тощо. Співвідношення самостійної і несамостійної частин в цій системі досить різне. Наприклад, комбінована самоосвіта може певним чином заохочуватися з боку підприємства.

Важливим в організації самоосвіти є поточний облік, – що і коли було зроблене, виконане, представлене, пропрацьовано, запропоноване, опубліковане і так далі. За наявності такої облікової системи можна скласти звіт за той або інший період, що підвищує результативність самоосвітньої діяльності.

З точки зору доступності самоосвіта підсилює на кожному, навіть якщо є на неї час і кошти. Комп'ютерні технології надали нові можливості людині щодо самоосвіти. Але доки багато з охочих отримати «електронну освіту» не мають уявлення про те, що вони повинні знати і уміти, щоб результативно займатися самоосвітою. З іншого боку, методичне забезпечення такої освіти (разом з технічною основою) має вирішальне значення. В зв'язку з цим велика частина викладачів потребує спеціальної підготовки для переходу в інший методичний режим роботи, включаючи розробку відповідних матеріалів.

Дистанційні технології, які разом з іншими ознаками мають також і організаційний характер, не зможуть працювати без організаційної складової. Потрібна впорядкованість своєї життєдіяльності, яка сприяє досягненню необхідних освітніх результатів. Іншими словами, цій самоорганізації самоосвіти людину теж

потрібно навчати. Тому мати навички самоосвіти – це означає мати (чи сформувати, виховати) в собі організатора, учителя і учня.

Важливою умовою активізації самоосвіти особистості є досвід самооцінки й самоконтролю, прогнозування результату й аналізу наявних способів його досягнення, які стимулюють виникнення зацікавленого відношення до діяльності й до самого себе як її суб'єкта. Однією з характеристик цієї установки є відношення людини до свого місця й положення в системі суспільних і виробничих відносин, самовдосконаленню й саморозвитку. Вона може припускати самовдосконалення себе як індивіда, що прагне до одержання якихось переваг особистого плану або реалізацію групових, суспільних інтересів.

Висновок. Всебічний і гармонійний розвиток людини, формування особистості стає самоціллю освіти, її сутністю. Людині важливо не просто підготувати себе до певної професії чи виду праці, передбачити можливості адаптації до ймовірних нововведень, але необхідно постійно спостерігати за змінами професійної діяльності, більш того, розвивати здатність передбачати намічувані модифікації й самому прагнути до перетворень, що відповідають свідомо поставленим цілям самовдосконалення. Саме цьому й сприяє самоосвіта, що розглядається не тільки як підготовка людини до певної сфери, галузі праці й конкретної роботи, але і як умова підйому її загальної культури.

Самоосвіта залежить від конкретного соціокультурного середовища, в якому перебуває людина і реалізується в ньому, це процес діяльній та інформаційній взаємодії особистості з оточенням. Суб'єктивні і об'єктивні якості самоосвіти мають соціальну природу, формуються в процесі соціалізації, тобто самоосвіта є одночасно процесом формування певної соціальної позиції. Розвиток особистості визначається навколишніми соціальними умовами, суспільними зв'язками й відносинами, у які вона включається в процесі свого життя. Таким чином, самоосвіта служить цілям вдосконалення особистості, сприяє творчому використанню отриманих знань, впливаючи на духовний і освітній потенціал кожної людини, що стає умовою прогресивного розвитку суспільства. Ступінь пізнання й передбачення майбутнього в освітньому процесі може служити критерієм реалізації самоосвіти, як нового ефективного механізму цивілізаційного виживання.

Список використаних джерел

1. Бурлука Е. В. Самообразование личности как социально-педагогическая проблема. Монография. – Х.: ЧПИ «Новое слово», 2008. – 180 с.
2. Гегель Г. В. Ф. Феноменология духа. – СПб., 1992. – 263 с.
3. Гегель Г. В. Ф. Философская пропедевтика // Работы разных лет. – М., 1971. – Т.2. – С.61–170.
4. Зборовский Г. Е. Самообразование в условиях формирования новой образовательной парадигмы // Гуманизация и гуманитаризация профессионально-педагогического образования. – Екатеринбург, 1994. – С.23–41.
5. Рубинштейн С. А. Принцип творческой самодеятельности // Ученые записки высшей школы г. Одессы. 1922 г. Т.2. // Вopr. психологии. – 1986. – №4. – С.23–39.
6. Рубинштейн С. Л. Проблемы общей психологии. – 2-е изд. – М.: Педагогика, 1976. – 341 с.

References

1. Burluka E. V. Samoobrazovanie lichnosti kak social'no-pedagogicheskaja problema. Monografija. – H.: ChPI «Novoe slovo», 2008. – 180 s.

2. Gegel' G. V. F. Fenomenologija duha. – SPb., 1992. – 263 s.
3. Gegel' G. V. F. Filososfskaja propedevtika // Raboty raznyh let. – M., 1971. – T.2. – S.61–170.
4. Zborovskij G. E. Samoobrazovanie v uslovijah formirovanija novoj obrazovatel'noj paradigmy // Gumanizacija i humanitarizacija professional'no-pedagogicheskogo obrazovanija. – Ekaterinburg, 1994. – S.23–41.
5. Rubinshtejn S. A. Princip tvorcheskoj samodejatel'nosti // Uchenye zapiski vysshej shkoly g. Odessy. 1922 g. T.2. // Vopr. psihologii. – 1986. – №4. – S.23–39.
6. Rubinshtejn S. L. Problemy obshhej psihologii. – 2-e izd. – M.: Pedagogika, 1976. – 341 s.

Burluka E. V., candidate of philosophical sciences, associate professor of department of cultures of the National legal university of the name Yaroslav Mudryi (Ukraine, Kharkiv), lena.burluka@mail.ru

Self-education of personality as necessary component of modern educational process

In the article the processes of self-education are illuminated personalities, which became basis of place and role of man in society, overvalue of her intellectual, emotional, creative potential. Modern society, making progress, becoming complicated, promotes the requirements of accordance of man to essence and maintenance of culture, orients the system of education on educational activity of personality. Educational practice is unable fully to satisfy the queries of modern man in knowledge. Self-education of personality, which is not only preparation of man to the certain sphere, industry of labour and concrete work but also condition of getting up of his general culture able to create terms in relation to forming of personality, ready to operate in unforeseeable terms, which wants permanent self-perfection, self-affirmation and realization of the possibilities. For this reason, today a self-education is an obligatory necessity of modern educational process.

Keywords: self-education of personality, self-education of activity, system of education, modern culture, self-perfection.

Бурлука Е. В., кандидат философских наук, доцент кафедры культурологии, Национальный юридический университет им. Ярослава Мудрого (Украина, Харьков), lena.burluka@mail.ru

Самообразование личности как необходимый компонент современного образовательного процесса

Освещаются процессы самообразования личности, которые стали основой переосмысления места и роли человека в обществе, переоценки его интеллектуального, эмоционального, творческого потенциала. Современное общество, прогрессируя, усложняясь, повышает свои требования соответствию человека сути и содержанию культуры, ориентирует систему образования на образовательную активность личности. Образовательная практика не в состоянии полностью удовлетворить запросы современного человека в знаниях. Самообразование личности, которое является не только подготовкой человека к определенной сфере, отрасли труда и конкретной работы, но и условием подъема его общей культуры способно создать условия относительно формирования личности, готовой действовать в непредсказуемых условиях, которая стремится к постоянному самосовершенствованию, самоутверждению и реализации своих возможностей. Именно поэтому, сегодня самообразование – обязательная необходимость современного образовательного процесса.

Ключевые слова: самообразование личности, самообразовательная деятельность, самообразовательная активность, система образования, современная культура, саморазвитие, самосовершенствование.

УДК 37.013

Бойко А. І., доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії, Черкаський державний технологічний університет (Україна, Черкаси), angelaboyko7@gmail.com

ПРОБЛЕМА ЯКОСТІ ОСВІТИ В СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Якість освіти є фактором і показником конкурентоспроможності освіти. Якість освіти має потужне соціально-філософське навантаження і потребує поглибленого філософського розгляду.

Якість освіти перебуває в полі досліджень саме філософії освіти, оскільки напряму пов'язана з організацією освітнього процесу як системи передачі і засвоєння суспільних цінностей і необхідних для соціалізації і професійного зростання особистості.

Категорія якості як сукупності ознак останнім часом широко застосовується як прикладна до освіти в розумінні соціального процесу або